Ἀριθμὸς 27 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ | Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Μαΐου 1899.

ΤΟ ΚΛΩΣΣΟΠΟΥΛΟ *Εἰκὼν ἀγγλου ζωγράφου*

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα Λεπ. 10

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐσωτερικοῦ Ἐτησία δρ. 5. — Ἑξάμηνος δρ. 3
Ἐξωτερικοῦ » φρ. 8 — » φρ. 4

ΑΓΓΕΛΙΑΙ Ο ΣΤΙΧΟΣ ΔΡ. 1

Ἐξόχως ἐνδιαφέρον κοινωνικὸν ζήτημα ἀνακινεῖ σήμερον ὁ **Κοινωνιολόγος** τῆς «Κυριακάτικης». Χιλιάδες κοραισίων τῶν ἀπορωτέρων ὀπωσδήποτε τάξεων ἐπιδίδονται παρ' ἡμῖν εἰς τὴν ραπτικήν. Ποία ἡ τύχη τῶν κοραισίων αὐτῶν; Ὁ μαρασμὸς καὶ ἡ ἐξάντλησις εἰς ἐπάγγελμα ἄχαρι καὶ ἄγονον, μὴ παρέχον ὡς ἀμοιβὴν εἰς τὰς πλείστας οὐδ' αὐτὸν τὸν ξηρὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας. Βεβαίως διά τινας ἐξ αὐτῶν ἡ ἐργασία αὕτη ἀποτελεῖ σταθμὸν μεταβατικὸν τῆς νεανικῆς ἡλικίας μέχρι τῆς ἐξασφαλίσεως διὰ τοῦ γάμου, τοῦ χρυσοῦ αὐτοῦ ὀνείρου πάσης νεαρᾶς ραπτρίας· ἀλλ' αὐταὶ εἶναι αἱ ἐξαιρέσεις. Διὰ τὰς λοιπὰς ἡ ραπτικὴ εἶναι βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, σκοπὸν ἔχον τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἄρτου ὄχι μόνον εἰς τὰς ἰδίας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὁλοκλήρους οἰκογενείας συχνά, οἰκογενείας ἀπὸ μητέρας καὶ μικροτέρους ἀδελφοὺς ἢ καὶ ἀπὸ σύζυγον καὶ τέκνα πολλάκις μετὰ ἀτυχῆ γάμον. Τὸ δ' ἀποτέλεσμα ἡ πληθώρα τῆς προσφορᾶς, ἡ καταρρίπτουσα τὰ ἡμερομίσθια εἰς τιμὴν ἐξευτελίζουσαν καὶ ταπεινοῦσαν αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν — εἰς ἡμερομίσθια δωδεκάωρα διὰ πενῆντα λεπτὰ ἢ μιαν δραχμὴν — ἂν μὴ ἐνίοτε ἡ ὀλιοθηρὰ κατωφέρεια ἡ ὁσηγοῦσα διὰ τῆς ἀτιμώσεως εἰς βίον εὔκολον. Ὁ Κοινωνιολόγος μας ἐδράξε τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἐξόχως πρακτικὴν ὄψιν αὐτοῦ. Ἰδέαι περὶ χειραφεσίας ἢ συναγωνισμοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα, διὰ τῆς ἐπιδόσεως τῶν γυναικῶν εἰς ἀνδρικὰ επαγγέλματα, δὲν τὸν ἀποσχολοῦν διόλου. Αἱ ριζικαὶ αὗται λύσεις εἶναι ἴσως καλαὶ καὶ ἅγιαι, ἀλλὰ ἔχουν τὸ μέγα ἐλάττωμα ὅτι ἀπαιτοῦν χρόνον, χρόνον μακρὸν, ὅπως γείνουν ἀσπασταὶ ὑπὸ τῆς κοινωνίας καὶ τεθοῦν βαθμηδὸν ἐν ἐφαρμογῇ ὑπὸ τολμηρῶν νεωτεριστῶν κατ' ἀρχας. τὸ δὲ κακὸν ἐπείγει. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑποδεικνύεται μία πρακτικὴ διέξοδος. Ἂς τὴν μελετήσουν οἱ δυνάμενοι καὶ ἂς τὴν ἐξετάσουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Ἡ «Κυριακάτικη», κατ' ἐξοχὴν οἰκογενειακὸν περιοδικὸν, νομίζει ὅτι ὀχι μόνον δὲν ἐξέρχεται τοῦ κύκλου της, ἀλλὰ τοὐναντίον ὅτι εἰς αὐτὴν ἀποκλειστικῶς ἀνήκει ὡς ἐκ τοῦ προορισμοῦ της ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος. Ἀνοίγει λοιπὸν ἐπ' αὐτοῦ προθύμως τὰς στήλας της: Οἱ δυνάμενοι νὰ μᾶς φωτίσουν, νὰ ἐκφράσουν μίαν γνώμην πρακτικὴν, ἂς τὸ πράξουν. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐχουσαι ἀναγκην νὰ λάβουν πληροφορίας — πολλαὶ θ' ἀγνοοῦν καὶ τὰς λέξεις **πυροχαρακτικὴν καὶ ἀνθοπλαστικὴν** — ἂς μᾶς ζητήσουν τοιαυτας δι' ἐπιστολῶν. Ἡ «Κυριακάτικη» εἶναι πρόθυμος νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς γνωρίζοντας καὶ μεταδώσῃ εἰς τὰς ἐρωτώσας πᾶσαν ἐξήγησιν καὶ λεπτομερειαν.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Τέχναι διὰ κυρίας καὶ δεσποινίδας

Ὑπάλληλος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχαν δοθῆ πρὸς ἐξέλεγξιν τὰ δελτία τῆς ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν, ἐξέφραζεν ὡς ἐξῆς τὴν ἀπορίαν του διὰ τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν νεανίδων αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν ὡς ἐπάγγελμα τὴν ραπτικὴν ἐν Ἀθήναις.

— Εἶναι τόσαι πολλαὶ αἱ χιλιάδες τῶν μοδιστρῶν εἰς τὴν πόλιν μας, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὰ δελτία τῆς ἀπογραφῆς, ὥστε γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, ποίας ἐπὶ τέλους γυναῖκας ντύνουν αὗται αἱ ράπτριαι.

Καὶ πραγματικῶς αὐτὸ τὸ ἐρώτημα γεννᾶται εἰς τὸν νοῦν κάθε ἀνθρώπου.

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοικονομηθῇ, νὰ ζήσῃ ὅλος αὐτὸς ὁ γυναικεῖος κόσμος ὁ ὁποῖος περιμένει τὸν ἄρτον του ἀπὸ μόνην τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν ἀμάθειαν τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τῶν συρμῶν. Πῶς εἶναι δυνατὸν μὲ τὸν τεράστιον συναγωνισμὸν ὁ ὁποῖος ἀνεπτύχθη εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς τιμὰς καὶ εἰς κομψότητα καὶ εἰς ταχύτητα ἐργασίας, νὰ μὴν ἐπέλθῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα ἓν καταστρεπτικὸν κράχ εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐργασίας, κράχ τὸ ὁποῖον θὰ συμπαρασύρῃ μεγάλα καταστήματα, ἀλλὰ καὶ ρτωχοκόριτσα, περιουσίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιούσιον ἄρτον;

* * *

Ὁ Ἐρρίκος Μπεραγζὲ, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν Γαλλίαν ἐμελέτησε καὶ ἀνέλυσε λεπτομερέστατα ὅλας τὰς πληγὰς καὶ τὰ μικρόβια τὰ ὑποσκάπτοντα τὸν ὀργανισμὸν τῆς κοινωνίας, ἐμελέτησε καὶ τὸ ζήτημα αὐτό.

«Εἶναι περίεργον, εἶπε, ὅτι αἱ γυναῖκες αἱ ὁποῖαι συνήθως θέλουν νὰ δείξουν ὅτι πρωτοτυποῦν εἰς ὅλα των, εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐργασίας παρουσιάζονται ἀλογώτεραι ἀκόμη ἀπὸ τοὺς ἄνδρας.

«Διότι ἐνῷ οἱ ἄνδρες οἱ ἐκλέγοντες ἐν ἀπὸ τὰ συνηθέστερα ἐπαγγέλματα, τὸ τοῦ δικηγόρου αἴφνης, ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβιβασθῶσιν εἰς σχετικόν τι ἐπάγγελμα, εἰς τὴν ὑπαλληλίαν εἰς τὸν διπλωματικὸν κλάδον, εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ἀκόμη μακρότερα, αἱ γυναῖκες αἱ ὁποῖαι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ραπτικὴν μόνον μοδίσται ἠμποροῦν νὰ γίνουν καὶ αἱ μοδίσται αὗται εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον καταδικασμέναι ν' ἀποθάνουν τῆς πείνης, ἢ ἂν ὄχι τοῦτο, νὰ ζήσωσιν ὅμως ὀλιγαρκῶς ἐν ἀγωνίᾳ καὶ στενοχωρίᾳ.

»Εἰς τὸ Παρίσι ὁ ἀριθμὸς τῶν ραπτριῶν ἔφθασεν εἰς ποσὸν ἀνυπολόγιστον πλέον. Χιλιάδες εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι διατηροῦσι καταστήματα, ἀναρίθμητοι αἱ μεταβαίνουσαι εἰς τὰ σπήτια τῆς δευτέρας κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἀναρίθμητοι ἐπίσης ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ραπτικὴν καὶ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἐπὶ ἔτη μακρὰ νὰ μὴ πληρώνωνται»

* * *

Καὶ αὐτὸ δὲν συμβαίνει μόνον εἰς τὸ Παρίσι. Συμβαίνει ἀπαράλλακτα καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς μικροτέραν ἀναλογίαν σχετικῶς πρὸς τοὺς Παρισίους, εἰς μεγαλειτέραν ὅμως ὁυσαναλογίαν σχετικῶς μὲ τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεώς μας.

Εἰς τὰς Ἀθήνας δύο ἢ τρία εἶναι τὰ μεγάλα ραπτικὰ καταστήματα τῶν ὁποίων αἱ κάτοχοι ἐσχημάτισαν περιουσίας καὶ ταῦτα δὲ διατηροῦνται ὑπὸ ξένων ραπτριῶν. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς τὸ μονοπώλιον τοῦ γούστου καὶ τῆς καλαισθησίας, τὸ εἶχεν ἡ κ. Λιζὲ καὶ ἡ ἐπιτυχία της ἐνεθάρρυνε καὶ ἄλλας, ἀληθινὴ ἐκστρατεία Γαλλίδων ἔγινεν εἰς τὸν τόπον μας καὶ ἤδη δεκατέσσαρα Ἀθηναϊκὰ καταστήματα συρμῶν ἀνήκουσιν εἰς ξένας κυρίας.

Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι τὰ πρώτης τάξεως καταστήματα. Ἡ ἐργασία των ἀκριβοπληρώνεται καὶ ὅπως συμβαίνει πάντοτε εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις, ὄχι μόνον εἶναι ἄφθονος ἀλλὰ καὶ ἴσως δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις κόσμου ὁ ὁποῖος ἐννοεῖ μᾶλλον νὰ πληρώνῃ ὄνομα καταστήματος, παρὰ ἀληθῶς ἰδιαιτέραν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν.

Ὁ Μπεραγζὲ ὑπολογίζει εἰς ὀγδοήκοντα τὰ Παρισινὰ μοδιστικὰ ἐργοστάσια τῶν ὁποίων αἱ εἰσπράξεις ἀνέρχονται κατ' ἔτος ἀπὸ 300 χιλ. φρ. εἰς ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον, μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν παραγγελιῶν.

Εἰς τὰς Ἀθήνας εἴκοσι μοδίσται πρώτης τάξεως κερδίζουσιν ἀνέτως καὶ ἴσως εὑρίσκονται καὶ ἐπὶ κεφαλῆς μικρῶν τινων περιουσιῶν αἱ ὁποῖαι σιγὰ σιγὰ θ' αὐξάνωνται ἐφ' ὅσον ἡ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τῆς πόλεως προχωρεῖ.

Εἰς τὸ Παρίσι μόνον ὁ οἶκος Λοδὶ, ὁ ὁποῖος συνήθως προτιμᾶται εἰς τὰς ἐκ Ρωσσίας παραγγελίας κατέχει ὁλόκληρον σχεδὸν πλατεῖαν ἰδικήν του.

Εἰς τὰς Ἀθήνας, ἤρχισαν τώρα νὰ ἔρχωνται παραγγελίαι καὶ ἐξ Ἀνατολῆς. Κυρία ἐκ Σμύρνης ἐβεβαίωσεν, ὅτι εἰς ἕνα γάμον τελεσθέντα ἐσχάτως ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ὅλαι σχεδὸν αἱ Ἑλληνίδες κυρίαι, ἔφερον ἐνδυμασίας αἱ ὁποῖαι εἶχαν ραφῇ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὑπάρχουσι λοιπὸν καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας εἴκοσιν ἴσως ράπτριαι αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον κερδίζουσιν ἀνέτως τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ ἐλπίζουσιν εἰς ἀνετώτερον μέλλον.

Αἱ ἄλλαι ὅμως;

* * *

Κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς 8500 γυναῖκες καὶ κοράσια ἐν Ἀθήναις καταγίνονται εἰς τὴν ραπτικήν.

Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτῶν τὰς εἴκοσι τὰς ὁποίας ἀναφέραμεν ἀνωτέρω, διακοσίας ἀκόμη αἱ ὁποῖαι μὲ μικροτέρας ἀξιώσεις ἐργάζονται ὅμως ἐπικερδῶς, αἱ ἄλλαι εἶναι μάρτυρες τῆς μᾶλλον στενοχωρημένης βιωτικῆς πάλης.

Ἐργάζονται διὰ τὸ ψωμί. Τὸ ἓν τρίτον αὐτῶν πληρώνεται ἀπὸ 50 λεπτῶν τὴν ἡμέραν μέχρι τεσσάρων δραχμῶν. Εἰς τέσσαρας δραχμὰς πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ ἡμερησίως καὶ ὁ μισθὸς τῶν γυναικῶν αἱ ὁποῖαι μεταβαίνουσιν εἰς τὰς οἰκίας καὶ ράπτουσιν.

Ἀλλὰ πόσης ἐργασίας κοπιωδεστάτης ἀμοιβὴ εἶναι αὗται αἱ τέσσαρες δραχμαί;

Ἡ ἐργασία μιᾶς μοδίστας πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ τοὐλάχιστον δωδεκάωρος κατὰ τὸ ἡμερονύκτιον. Ἀλλὰ τὸ ὅριον τοῦτο δὲν εἶναι τὸ ἀνώτατον. Ὅταν ἐπέρχωνται ἑορταὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν τεσσάρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους ἡ ἐργασία πολλάκις αὐξάνει. Καὶ τότε αἱ δώδεκα ὧραι γίνονται δεκατέσσαρες καὶ τὸ ἡμερομίσθιον δὲν αὐξάνει. Ἢ ἂν αὐξάνῃ, ἡ αὔξησις μόλις φθάνει ἡμίσειαν δραχμὴν διὰ τὰς λαμβανούσας τὸν πρῶτον μισθὸν καὶ εἰς ἓν ἢ δύο δεκάλεπτα διὰ τὰς ἄλλας.

Ἀλλ' ὑπάρχει ἀκόμη καὶ μία μεγάλη, μεγίστη μερὶς κορασίων τὰ ὁποῖα ἐργάζονται ὡς δόκιμοι καὶ δὲν πληρώνονται. Καὶ ἐπειδὴ ἡ δοκιμασία αὕτη εἶναι ὡρισμένη καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐσυνειδησίας τῆς διευθυνούσης τὴν ἐργασίαν, πολλάκις ἡ ἄμισθος ὑπηρεσία παρατείνεται καὶ ἐν καὶ δύο ἔτη.

«Διὰ τὰ ἀτυχῆ αὐτὰ πλάσματα, λέγει ὁ Μπεραγζὲ, ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πρόνοιά τις ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἔπρεπε νὰ διαγραφῇ ἓν ὅριον τῆς τοιαύτης δοκιμασίας διὰ νὰ λείψῃ ἡ ἀθλία ἐκμετάλλευσις τόσων ἀτυχῶν πλασμάτων τὰ ὁποῖα στέργουν καὶ δύο ἀκόμη ἐτῶν ἄμισθον ἐργασίαν ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ ἐξασφαλίσωσι μετὰ τὸ τέλος τῶν δύο ἐτῶν 12 φρ. τὸν μῆνα μισθόν».

Δυστυχῶς οὐδ' εἰς τὴν Γαλλίαν ἀκόμη ἔγινε τοιαύτη τις ἐργασία. Πρόωρον ἐπομένως εἶναι νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοιαύτην πολιτειακὴν ἀντίληψιν ὑπερ τῆς δυστυχίας καὶ κατὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Καὶ ἐδῶ ἡ δοκιμασία διαρκεῖ ἐνίοτε ἐπ' ἄπειρον. Ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι μία κορασὶς δὲν ἔχει ὀξεῖαν τὴν ἀντίληψιν ἡ μοδίστα τὴν κρατεῖ ἐπὶ ἓν καὶ ἐπὶ δύο ἔτη ἄνευ μισθοῦ.

Τώρα μάλιστα ἤρχισε καὶ μία ἄλλη μέθοδος ἐνδεικτικὴ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀσκεῖται ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς ἐργασίας.

Εἰς τὰ ἀποκτήσαντα ἤδη τὴν φήμην των μοδιστικὰ ἐργοστάσια αἱ μαθητευόμεναι ὄχι μόνον δὲν πληρώνονται, ἀλλὰ καὶ πληρώνουν. Τοιουτοτρόπως ἔχουν τὰ πτωχὰ κοράσια τὴν ἐλπίδα ὅτι κάτι θὰ μάθουν. Καὶ ἡ διευθύνουσα ἐξ ἄλλου ὄχι μόνον τοιουτοτρόπως εἰσπράττει ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ἀπὸ τὴν βοήθειαν δύο βραχιόνων, ἀλλὰ καὶ τοῖς τὸ πωλεῖ ὡς ἐκδοῦλευσιν!

* * *

Κοινωνιολόγος.

Γεννᾶται ἑπομένως τὸ ἐρώτημα ἂν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ σχετική τις ἐργασία μὲ εὐρὺ ἐπίσης μέλλον δυναμένη νὰ σταματήσῃ τὴν πλημμύραν αὐτὴν τῶν κατερχομένων πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τῆς μοδίστας.

Ἡ τελευταία ἔκθεσις τοῦ Παρνασσοῦ ἀπεκάλυψεν ἕνα κόσμον ὁλόκληρον κυριῶν καὶ δεσποινίδων τῆς καλλιτέρας παρ' ἡμῖν κοινωνίας καταγινομένων εἰς τὴν ἀνθοπλαστικὴν καὶ τὴν πυροχαρακτικήν.

Δὲν θὰ ἦτο ἀρά γε δυνατὸν πρὸς τὰ δύο ταῦτα ἐπαγγέλματα νὰ τραπῶσι νεανίδες ἄποροι καὶ νὰ κερδήσωσι τὸν ἐπιούσιον εἰς ἀμφίβολον κατάκτησιν τοῦ ὁποίου κατέρχονται διὰ τοῦ συρμοῦ;

Ἠθέλησα νὰ πληροφορηθῶ ἂν τοῦτο εἶναι δυνατὸν καὶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ κατορθωθῇ καὶ πρὸς τοῦτο ἀπετάθην καὶ ἐζήτησα πληροφορίας περὶ τοῦ χρόνου τῆς κατεργασίας, τῶν ἐξόδων καὶ τῆς μαθητείας τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ καὶ τῶν ἐλπίδων τὰς ὁποίας ἔχει περὶ ἐξοδεύσεως τὸ παραχθησόμενον εἶδος.

Εὐτυχῶς ὅλα ταῦτα εἶναι ἐνθαρρυντικὰ καὶ ρίπτων ἀπὸ τὰς στείλας ταύτας τὴν πρώτην ἰδέαν περὶ τοῦ νέου αὐτοῦ ἀνοιγομένου εἰς τὴν γυναικείαν ἐργασίαν ὁρίζοντος, συνιστῶ τὸ ζήτημα εἰς τὴν μελέτην τῶν εἰδικῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων των γυναικῶν μας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἠμποροῦσαν ἴσως καὶ αὗται λαμβάνουσαι ἀφορμὴν νὰ τὸ ἐξετάσωσι καλλίτερον.

Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ τὸν καιρὸν τῆς κατεργασίας.

— Δὲν ἀπαιτεῖ πολὺν χρόνον, μοῦ εἶπε κυρία διακρινομένη διὰ τὰ ὡραιότατα ἔργα τῆς πηλοπλαστικῆς καὶ πυροχαρακτικῆς τὰ ὁποῖα ἐξέθηκεν εἰς τὸν Παρνασσόν. Κατ' ἀρχὰς θέλει μεγάλην ὑπομονήν. Ἀλλὰ μήπως καὶ ἡ ραπτικὴ δὲν ἔχει διὰ παντὸς βάσανα; Περισσότερα μάλιστα αὐτή. Ὅταν ἀφορᾷ τὴν πυροχαρακτικὴν εἶναι εὐχαριστέρα ἀκόμη. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς ἓν οἱονδήποτε σχέδιον καὶ ἓν οἱονδήποτε ξύλον. Ἡ ἐργασία ἔπειτα πηγαίνει μόνη της.

— Πόσα χρόνια ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ κατορθώσῃ μία νεᾶνις νὰ κάμνῃ κάτι τι;

— Εἰς ἓξ μῆνας ἠμπορεῖ νὰ ἐργάζεται καλοῦτσικα. Εἰς ἓν ἔτος θὰ κάμνῃ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ τ' ἀκριβοπωλῇ.

— Ἔξοδα ἔχει ἡ ἐργασία;

— Ἡ πυροχαρακτικὴ σχεδὸν τίποτε. Ἡ ἀνθοπλαστικὴ ὅμως ἀπαιτεῖ καὶ πηλὸν ὁ ὁποῖος εἶναι ἀκριβὸς καὶ χρώματα. Ἀλλ' ὅπως δήποτε δὲν εἶναι τόσα ὥστε νὰ φοβηθῇ, καὶ ἡ ἀπορωτέρα κόρη.

Αὐταὶ αἱ πληροφορίαι εἶναι ἀναμφισβήτητος πολὺ ἐνθαρρυντικαί. Ἀλλ' ἐπέμεινα ἀκόμη νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα: ἄπαξ κατεργασθέντα αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ ἐπωλοῦντο;

— Βεβαίως πωλοῦνται, μᾶς ἀπήντησεν ἔμπορος κομψοτεχνημάτων. Τὴν πρώτην φορὰν ποῦ μοῦ ἔφεραν μπαρμποτὶν πρὸς πώλησιν, ἦσαν ἔργα μιᾶς καλῆς οἰκογενείας, πρώην προξένου, ἡ ὁποία ἐδυστύχησι. Ἦσαν ὡραιότατα πράγματα καὶ πολὺ φθηνά. Μὲ εἴκοσι φράγκα εἴχατε ἕνα ὡραῖο βάζον γιὰ ἄνθη. Ἐνῷ τώρα δίδετε πενῆντα καὶ ἑξῆντα διὰ νὰ πάρετε ἕνα Κινέζικον. Τὰ πρῶτα ποῦ μοῦ ἔφεραν ἔγιναν ἀνάρπαστα· τοὺς ἔδωκα δὲ τόσας παραγγελίας ὥστε δὲν ἐπρόφθαιναν νὰ τὰς ἐκτελοῦν. Ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ἔκτοτε ὁσάκις μοῦ παρουσιάζεται μπαρμποτὶν μοῦ ἔρχεται μὲ ὑπερόγκους ἀξιώσεις. Διὰ τὴν βάσιν μιᾶς λάμπας ἐζητοῦσαν 70 δρ. Ποιός δίδει ἑβδομήντα δραχμὰς γιὰ τέτοιο πρᾶγμα; Σᾶς βεβαιῶ ἂν ἦσαν φθηνὰ αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ ἠμποροῦσε ὁλόκληρος κόσμος νὰ ζήσῃ ἀπὸ αὐτά. Ὅσον διὰ τὴν πυροχαρακτικὴν, ὅλα τὰ κουτιὰ γιὰ γάντια, κορνίζες, τουαλέττες κ.τ.λ. ἠμποροῦσαν νὰ γίνουν δι' αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Ἀλλὰ ποῖος νὰ τὰ κάμῃ; καὶ πρὸ πάντων ποῖος νὰ τὰ πωλήσῃ εἰς τιμὰς λογικάς;

Ἂς σκεφθοῦν καλὰ οἱ δυνάμενοι καὶ οἱ καταγινόμενοι. Ἂς τὰ ἐξετάσουν αὐτὰ τὰ πράγματα καλὰ καὶ ἂς τὰ ἀναλύσουν μὲ ἀριθμούς, μὲ ἐπιχειρήματα.

Ἐμπορεῖ κάτι νὰ ἐβγῇ ἀπὸ τὴν συζήτησίν των καὶ τὸ κάτι αὐτὸ θὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς τὴν θεραπείαν μιᾶς μεγάλης κοινωνικῆς πληγῆς.

Κοινωνιολόγος.

Η κ. ΘΕΟΔΩΡΙΝΗ ΩΣ ΖΟΚΟΝΔΑ

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ ἡ ἔξοχος ἀοιδὸς κ. Θεοδωρίνη ὡς Ζοκόνδα. Ἡ σημερινὴ εἰκὼν ἠκῶν παριστᾷ αὐτὴν ἐν τῇ σκηνῇ καθ' ἣν ἐξαλλος ἐκ ζηλοτυπίας ἀποφασίζει τὸν φόνον τῆς ἀντιζήλου της Λαύρας.

Ἡ κ. Θεοδωρίνη κατὰ γενικὴν γνώμην ὑπῆρξεν ἀντιξία τῆς φήμης ἣτις προηγήθη αὐτῆς. Δὲν ἠμπορεῖ τις ὅμως νὰ εἴπῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ θιάσου της. Τὸ ἀκροατήριον ὄχι πολὺ πυκνὸν κατὰ τὴν πρώτην ταύτην παράστασιν, πολὺ ἐκλεκτὸν ὅμως.

Η 5 ΜΑΪΟΥ 1825

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ἡ παρὰ τὸν Πύργον μεγάλη μάχη. — Ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τῆς μάχης. — Τί λέγουν οἱ ξένοι καὶ ἰδικοί μας ἱστορικοί. — Ἀνακρίβειαι καὶ ἀντιφάσεις. — Ὁ ἡρωϊσμὸς καὶ ἡ σφαγὴ τῶν 7. — Τί λέγει ἡ ζῶσα ἱστορία. — Ὅλα τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα. — Ὀκτὼ χιλιάδες Τοῦρκοι μὲ 300 Ἕλληνας. — Ἐπεισόδια καὶ ἀνέκδοτα.

Νομίζω ὅτι βλέπω ἀκόμη τὰς συσπάσεις τῶν μυῶν τοῦ προσώπου τῆς μεγαλειτέρας μερίδος τῶν ἀναγνωστῶν μου, ἐπὶ τῇ ἁπλῇ ἀναγνώσει τοῦ τίτλου, καὶ νομίζω ὅτι ἀκούω τούτους συνοδεύοντας τοὺς μορφασμοὺς μὲ ὅλα τὰ σχετλιαστικὰ ἐπιφωνήματα τῆς Γραμματικῆς τῶν ἀπαισιοδοξούντων.

Ἂς μοῦ ἐπιτρέψωσι ὅμως νὰ διαφωνήσω ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

Διότι νομίζω ὅτι ἡ περίστασις αὕτη θὰ ἦτο μᾶλλον εὔθετος καὶ χρήσιμος διὰ τὴν σημερινὴν περίοδον τοῦ δέους καὶ τῆς ἀποθαρρύνσεως, οὐ μόνον δι' ἀπλῆν ἀνάμνησιν τῆς εὐκλείας τῆς ἡρωϊκῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μελέτην ὁλοκλήρου τῆς νεωτέρας ἡμῶν ἱστορίας, ἵνα ἀναχαιτίσωμεν τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν, ἀντλήσωμεν θάρρος καὶ ἐργασθῶμεν καὶ διορθώσωμεν τὰ σφάλματα τοῦ τελευταίου ἡμῶν πολέμου.

* * *

Ὅτι ἡ Ἱστορία μεγάλως ἠδίκησε πλεῖστα γεγονότα καὶ πλεῖστα πρόσωπα παραγκωνίσασα αὐτά, ἐν ᾧ ἑτέρα ἥττονος λόγου ἄξια μεγάλως ὑμνησεν καὶ ἐδόξασεν, εἶνε πλέον ἢ ἀληθές. Δὲν προτίθεμαι νὰ ἐξετάσω τὰ αἴτια, διότι πολλάκις ἐπὶ πολλῶν τοπικῶν ζητημάτων ἡ ἱστορία δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ, διότι δὲν ἠδύναντο νὰ διασωθῶσι, εἰ μὴ ἀπὸ ζῶσαν ἱστορίαν, εἰ μὴ ἀπὸ παραδόσεις, ἡμεῖς δὲ οἱ μεταγενέστεροι ὀφείλομεν νὰ μὴ ρίψωμεν ταῦτα εἰς παντελῆ λήθην.

Ἀλησμόνητος στιγμὴ συγκινήσεως θὰ ὑπάρξῃ δι' ἐμὲ ἡ στιγμὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ πολυσέβαστος πολιὸς γέρων θλιβόμενος ἠρνεῖτο νὰ μοῦ εἴπῃ λέξιν, καὶ καμφθεὶς τέλος ἀπὸ τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις μου ἤρξατο ἀφηγούμενος τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἄφινε νὰ ἀναβλύῃ θαλερὸν δάκρυ εἰς ἑκείνον, ὅστις δὲν ἐδάκρυσε μαρτυρικῶς ὑπομείνας τὰς σφαγὰς τῶν συγγενῶν του, τὰ μαρτυ-

ρικὰ βασανιστήρια τὰ ἰδικά του, αὐτὸς οὗτος ἐδάκρυσε, καὶ τὸ δάκρυ του ὑπῆρξε μαρτύριον κατὰ τῆς ἀδικίας τῆς ἱστορίας, ἥτις εἰς τοσαύτην λήθην ἔριψε τὸν Διάκον μαζὶ μὲ τὴν σφαγὴν τῶν ἄλλων, ὧν τὰ πτώματα ὑπὸ τὰ ἐρείπια καὶ τὰς φλόγας, ἐγένοντο θυσία εἰς τὸν ἱερὸν τῆς πατρίδος βωμόν.

Νὰ τὰ γράψῃς, μοῦ ἔλεγε, παιδί μου ἀποχαιρετῶν με, διὰ νὰ τὰ διαβάσῃ ὁ στρατός μας, διὰ νὰ τοὺς μιμηθοῦν οἱ ἀξιωματικοί μας....

Ἡ σελὶς αὕτη τῆς ἱστορίας δὲν περιέχει βεβαίως καμμίαν ἔνδοξον, μεγάλην καὶ περιφανῆ τῶν Ἑλλήνων μάχην, ἀποτελεῖ ὅμως ἕνα φωτεινὸν σημεῖον, ἀποτελεῖ μίαν καλλιτεχνικὴν σελίδα, ἀποτελεῖ ἕνα λυρικὸν ἔπος, δυνάμενον νὰ ἐμπνεύσῃ χιλίους ποιητὰς, εἰς τὴν μεγάλην τοῦ ἔθνους ἐποποιΐαν.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς ξένους τε καὶ ἡμετέρους, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν οὐδὲ μνείαν ποιοῦσιν, ἄλλοι δὲ ἀφιεροῦσι ὁλίγας μόνον λέξεις [Ἱστορία ἑλλ. Παλιγγενεσίας Μ. Οἰκονόμου γραμ. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πελοποννήσου σελ. 563], ἄλλοι δὲ ἀναγράφουσι τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ πολλῶν ἀνακριβειῶν, ὡς ὁ πολὺς ἱστορικὸς Κάρολος Μένδελσων Βαρθόλδη [τόμος β' σελ. 731]. Μόνον ὀλίγαι λέξεις ἐγκατεσπαρμέναι εἰς διάφορα ἡμερολόγια, ἀναγράφουσι ἐδῶ ἐκεῖ, ἐπεισόδια καὶ λεπτομερείας τῆς μάχης.

Εὐτυχῶς ὅμως εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης, τὸν Πύργον, οἱ ἀδελφοὶ Χαραλ. καὶ Δημ. Ματθιός, λείψανα τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος, τοῦ δευτέρου ἐπιζώντες εἰσέτι ἐν ἡλικίᾳ 97 ἐτῶν, ἀμφότεροι συμμετασχόντες εἰς τὴν μάχην καὶ συλληφθέντες ὡς αἰχμάλωτοι, μοῦ ἔδωκαν ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν, ἣν θὰ περιγράψω ἀκριβῶς ὡς μοῦ ἀφηγήθησαν τὴν μάχην ἐκείνην, μὲ διαφόρους συμπληρώσεις ἐξαχθείσας ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων τε καὶ πιστοποιητικῶν.

* * *

Ἦτο ἡ 4 Μαΐου 1825.

Ἦτο ἀκριβῶς ἡ περίοδος ἐκείνη, καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς διήρχετο τὴν δυσχερεστέραν κρίσιν ἣν ποτὲ διῆλθεν, ὡς ἔγραφε τότε ὁ Δὲ Ρινὺ εἰς τὸν κόμητα Γκιλλιεμινῶ.

Ὁ Ἰβραὴμ νικητὴς πλέον καὶ κύριος τῆς Σφακτηρίας καὶ τοῦ Παλαιοκάστρου ἔβαινε διὰ τῆς Μεσσηνίας πρὸς κατοχὴν ὁλοκλήρου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Οἱ ἐν Ἠλείᾳ τότε ὁπλαρχηγοὶ ἀγνοοῦντες τὴν ὁδὸν ἣν ἔμελλε ν' ἀκολουθήσῃ ὁ Ἰβραὴμ, εἶχον μεταβῆ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἄλλων μαχομένων μερῶν, ἀφίσαντες μόνον ἐν Ἀγουλινίτσῃ τοὺς ἀρχηγοὺς Ι. Διάκον, Δ. Βλαέτην, Θ. Μοσχούλαν, Α. Μοσχούλαν καὶ τὸν ἐκ Ζακύνθου Πέταν, πρὸς φρουρησιν τῶν γυναικοπαίδων μετὰ 300 ἄλλων πολεμιστῶν.

Πάντες δὲ παρέμενον εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἀλφειὸν παραπήγματα, ὅπως ἐν κρισίμῳ στιγμῇ ἀποβιβάσωσι τὰ γυναικόπαιδα εἰς τὰ ἐκεῖ ἐλλιμενισμένα πλοῖα, διότι ὁ Ἀλφειὸς ἦτο πλευστός, καὶ πλεῖστα πλοῖα παρέμενον, ἔπειτα ἐκεῖ τότε ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀγορὰ, καὶ ἑπομένως τὰ πλεῖστα τῶν καταστημάτων, καθὼς καὶ τὸ τελωνοσταθμαρχεῖον.

Ἦτο ἡ 3 μ. μ. ὥρα, ὁπότε πλέον οἱ ἀποσταλέντες πρόσκοποι, ἀγγέλλουσι ὅτι ὁ Ἰβραὴμ μετὰ τῆς στρατιᾶς του καταφθάνει.

Ἀπερίγραπτος σύγχυσις, φωναὶ καὶ ἀνησυχίαι ἐπακολουθοῦσι, καὶ ἀπορασίζεται ὅπως ὁ Θ. Μοσχούλας μετὰ τοῦ Βλαέτου καὶ τῶν 300 πολεμιστῶν καταλάβουσι τὰ παρὰ τὸν Ἄνυγρον μέρη, καὶ ἀναχαιτίσωσι τὴν πορείαν τοῦ Ἰβραὴμ, μέχρις ὅτου δοθῇ καιρὸς εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν πλοίων ἐπιβιβάσωσι τὰ γυναικόπαιδα.

Ἐπωφεληθέντες ὅμως τῆς γενικῆς ταύτης συγχύσεως καὶ ἀπὸ φόβον καταληφθέντες ὁ ἐκ Ζακύνθου Πέτας καὶ ὁ ἐξ Ἀγουλινίτσης Α. Μοσχούλας ἐπιβιβάζονται ἐπὶ τῶν πλοίων μετ' ὀλίγων ἐκ Ζακύνθου γυναικοπαίδων καὶ ἀποπλέουσι διὰ τὴν Ζάκυνθον. Ἔκπληκτος ὁ Διάκος μανθάνει τὴν φυγήν των. «Ὡσὰν ζαρκάδια θὰ τοὺς φέρω» λέγει· ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργὰ, διότι τὰ πλοῖα εἶχον σηκώσει παντὶ ἀσφαλῶς τὴν νύκτα. Ἀνακριβῶς δὲ γράφει ὁ Κάρολος Βαρθόλδη ὅτι οὗτοι συνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ παραπλέοντος Τουρκικοῦ στόλου, διότι βέβαιον δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅτι ὁλόκληρος ὁ Τουρκικὸς στόλος παρέμεινε τὴν 16 Μαΐου ἐν Μεθώνῃ, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ἱστορικὸς τοῦ «Ναυτικοῦ τῆς Ἑλλάδος» Jurien de la Graviere [σελ. 157]

Ἐν ἀμηχανίᾳ τότε εὑρισκόμενος ὁ Διάκος, τὰ μὲν γυναικόπαιδα μετὰ 27 ἀνδρῶν παρέλαβε καὶ ἐνέκλεισε ἐντὸς τοῦ πολεμικοῦ πύργου τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀντίπεραν πρὸς τὴν Ἀγουλινίτσαν ὄχθην τοῦ Ἀλφειοῦ, αὐτὸς δὲ μὲ τὰ 6 παλληκάρια του κατέλαβε τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Σωτῆρος, ἀνακαινισθεῖσαν καὶ σωζομένην ἔτι.

* * *

Τὴν πρωΐαν μόλις ἡ μεγαλοπρεπὴς φύσις τοῦ Μαΐου ἐχρυσίζετο ἀπὸ τὸν χρυσοῦν τοῦ Ἡλίου μανδύαν παριστῶσα θέαμα μαγευτικὸν φωτὸς καὶ χρωμάτων, οἱ κρότοι τῶν ὅπλων συμπληροῦσι τὴν σκηνογραφίαν.

Εἶχε πλέον ἀρχίσει τὸ πῦρ μεταξὺ τοῦ σώματος τοῦ Θ. Μοσχούλα καὶ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τοῦ Ἰβραὴμ, ἀποτελουμένης ἀπὸ 1500 ἱππεῖς ὑπὸ τὸν Κεχαγιάμπεην, καὶ 8 χιλιάδας πεζῶν ὑπὸ τοὺς Σουλείμὰν βέη Γάλλον τὴν καταγωγὴν καὶ τὸν Χασὰν Μπέη.

Τὰς πρώτας τῶν Τούρκων ἐφόδους γενναίως ἀντέκρουσαν οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι Ἕλληνες· οἱ Τοῦρκοι ἤρξαντο ὑποχωροῦντες, ἠναγκάσθη δὲ ὁ Ἰβραὴμ νὰ τεθῇ πρὸ τῆς γραμμῆς μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἵνα ἐμπνεύσῃ τὸ θάρρος εἰς τοὺς στρατιώτας του. Ἐκ τούτου ἀναλαβόντες θάρρος οἱ Τοῦρκοι ἐπέπεσαν ἀγριότερα κατὰ τῶν ὀλίγων ἐκείνων μαχητῶν, οἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι, ἀφ' οὗ συνέλαβον καὶ μερικοὺς αἰχμαλώτους, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν Κονίδαρη πασσᾶν, οὗτινος ἀφῄρεσαν τὰ ὅπλα σωζόμενα καὶ σήμερον ἔτι ἐν Ἀγουλινίτσῃ, τὸν ἐφόνευσαν δὲ, ἐξοργισθέντες, ὡς λέγεται, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνεῦρον, ὠτία ἀνθρώπινα.

Μετὰ τὴν κρατερὰν καὶ γενναίαν ἐκείνην μάχην διαρκέσασαν μέχρι μεσημβρίας. καθ' ἣν ἐρονεύθησαν διακόσιοι περίπου Τοῦρκοι καὶ ὀλίγοι ἐκ τῶν ἡμετέρων, οἱ ὑπὸ τὸν Μοσχούλαν ἔλαβον τὴν πρὸς τὸ Χλωμοῦτσι ὁδὸν, βῆμα πρὸς βῆμα ὑπερασπίζοντες τὸ πάτριον ἔδαφος. Διὰ τὴν γενναιοψυχίαν αὐτὴν ταύτην ἡ ἐκ τῶν Ν. Σταμελοπούλου, Πετρόμπεη, Πλαπούτα καὶ Κ. Δηληγιάννη ἐπιτροπὴ δι' ἐγγράφου της, σωζομένου ἔτι, ἐξέφραζε πρὸς αὐτοὺς τὰ συγχαρητήρια της διὰ τὸν «ἡρωϊσμὸν» ὃν ἐπεδείξαντο.

* * *

Μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τούτων, ἄγριοι οἱ Τοῦρκοι ἐπέπεσαν κατὰ τῆς ἐκκλησίας πρὸς σύλησιν καὶ λεηλασίαν, ἀλλ' αἰφνιδίως πῦρ σφοδρὸν τῶν 7 ἐκείνων μαχητῶν τοὺς ὑποδέχεται, οἵτινες ἐκβαλόντες τὰς κεράμους ἐκ τῆς στέγης ἀσφαλέστερον ἐμάχοντο.

Ἡ πρώτη ἔφοδος γίνεται συγχρόνως καὶ κατὰ τοῦ πύργου. Οἱ 27 ἐκεῖνοι ἀνθίστανται κρατερῶς, φονεύσαντες τοὺς 7 τῶν Τούρκων σημαιοφόρους καὶ πλείστους στρατιώτας. Τὴν πρώτην ἔφοδον ἀκολουθεῖ δευτέρα, καθ' ἣν πίπτει βαρέως πληγεὶς καὶ ἕτερος σημαιοφόρος Τουρκοκρὴς τὴν καταγωγὴν, τρωθεὶς ὑπὸ σφαίρας κατὰ τὴν χεῖρα.

Ἀλλ' ὁ ἀνδρεῖος Διάκος μὲ τὰ ἐξ παλληκάρια του ἐκ τῆς παρὰ τὸν πολεμικὸν πύργον ἐκκλησίας ἀπεδεκάτιζε τοὺς ἐχθρούς, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἀπελπισθέντες περὶ κυριεύσεως τοῦ πύργου, ἐστράφησαν πρὸς πολιορκίαν τῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὰς περὶ παραδόσεως εἰς τὸν Διάκον προτάσεις των, ὁ Διάκος ἀπεκρίνατο δι' ὄβρεων καὶ διὰ φονικῶν σφαιρῶν. Ἐξεμάνησαν τότε οἱ Τοῦρκοι, καὶ ρίπτουσι φωτιὰ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τῆς ἐκκλησίας μέρους ὅπου ἦτο τὸ ἱερὸν βῆμα. Ὁ Διάκος καὶ τὰ παλληκάρια του μὲ γυμνὰ ξίφη ἐφορμῶσι, ἀλλὰ φεῦ! μετ' ὀλίγον πάντες κατεσφάγησαν ἀνηλεῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν ἀξιοθαυμάστῳ ἡρωϊσμῷ.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τούτων, ἄγριοι ἐπέπεσαν οἱ Τοῦρκοι κατὰ τῶν ἐν τῷ πολεμικῷ πύργῳ κεκλεισμένων, ἀλλ' εἰς ἑκάστην ἔφοδον ἀπεδεκατίζοντο. Οἱ ἐν αὐτῷ γενναίως μαχόμενοι, ἐξαντλήσαντες ὅλα τὰ πολεμεφόδια, ἐσκέφθησαν νὰ προβῶσιν εἰς γενναίαν ἔξοδον. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως τὸ πῦρ ἔπαυσεν, οἱ δὲ Τοῦρκοι, ἀπελπισθέντες περὶ τῆς κυριεύσεως τοῦ πύργου, δι' ἀγγελιαφόρου ἐζήτησαν συνθηκολόγησιν μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἑλλήνων, ὑποσχόμενοι αὐτοῖς, ὅτι ἐὰν παραδώσωσι τὰ ὅπλα των, θέλουσι μείνει ἀβλαβεῖς, ὁρισθέντες μάλιστα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μωάμεθ. Εἰς τὸν ὅρκον αὐτὸν οἱ ἕλληνες ἀπήντησαν διὰ τῆς περιωνύμου ἐκείνης λέξεως τοῦ Καμπρών. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους, ἐξαντλήσαντες τὰ πολεμεφόδια, ἠναγκάσθησαν ν' ἀποδεχθῶσι τοὺς περὶ παραδόσεως ὅρους, καὶ ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐξέρχονται τοῦ πύργου, οἱ 27 ἄνδρες μετὰ ἑκατοντάδος γυναικοπαίδων, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῶν Τούρκων, οἵτινες προέβησαν εἰς τὰς περὶ παραδόσεως διαπραγματεύσεις νομίζοντες ὅτι ὁ πολεμικὸς ἐκεῖνος πύργος, ἀρκετὰς ἑκαταντάδας γεναίων ψυχῶν περιέκλειε.

Τούτους πάντας μετέφερον κάτωθι γηραιᾶς πλατάνου, τοὺς ἔθεσαν ἐν σειρᾷ καὶ ἐζήτησαν τὸν ἀρχηγόν των. «Οὐδεὶς ὁ ἀρχηγός» ἀνέκραξαν οἱ 27 ἐκεῖνοι ἄνδρες.

«Τί τοὺς φυλᾶμε τοὺς γκιαούρηδες» λέγει ὁ Χασὰν Βέης, «οἵτινες κατὰ 500 στρατιώτας ἠλάττωσαν τὸν στρατόν μας».

«Εἶνε αἴσχος δι' ἡμᾶς» λέγει ὁ Σουλείμὰν βεης, νὰ φονεύσωμεν μίαν ὁράκα ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους δὲν ἠδυνήθημεν νὰ συλλάβωμεν. Εἶνε αἶσχος εἰς ἡμᾶς ἐπαναλαμβάνω, καὶ ἔπαινος πρὸς τούτους».

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀπεφάσισαν ὅπως τοὺς ἀποστείλωσι εἰς Μεθώνην, δὲν τοὺς ἐρόνευσαν δὲ ὡς ἀναφέρει ὁ Μ. Οἰκονόμου (σελ. 463) εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του.

Καὶ ὄντως ὁ Ἰβραὴμ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τοὺς μὲν ἄγοντας ἡλικίαν μεγαλειτέραν τῶν 20 ἐτῶν τοὺς ἐκράτησε δι' ἐπιπόνους ἐργασίας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπέστειλε εἰς τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Τουρκικὸν Στρατιωτικὸν σχολεῖον, ὅπως ἐκπαιδευθῶσιν. Ἀλλ' οὗτοι μετὰ ὀλιγοήμερον ἐκεῖ διαμονὴν ἐδραπέτευσαν, πλεῖστοι ὅμως τούτων συνελήφθησαν, ἄλλοι δὲ ἐσώθησαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ ἀφηγηθεὶς ἡμῖν ὁλόκληρον τὴν μάχην, καὶ οὗτινος ἡ διάσωσις ἐπεφύλασσεν ἵνα ἡ ἱστορία συμπληρώσῃ μίαν ἔτι ἔνδοξον σελίδα αὐτῆς ἀδίκως παραλειφθεῖσαν.

Τρύφ. Π Κανελλόπουλος.

ΜΑΛΤΕΖΙΚΑ

(Συνεργάτιδος τῆς Κυριακάτικης)

Μάλτα 30 Ἀπριλίου 1899.

— Ἤρχησα νὰ σᾶς γράψω, διότι ἤμην ἀσθενής. Ἔχομεν ἀπὸ δύο μηνῶν Αὐγουστιάτικη Ἀθηναϊκὴν ζέστην. Καὶ ἀπὸ τὴν πολὺ ζέστη.... ἐκρύωσα. Ἠθελα βλέπετε καὶ ἐγὼ νὰ κάμω Ἐγγλέζικες παλληκαριὲς γιὰ νὰ δροσισθῶ.

— Ὅτι ὁ Ἀγγλικὸς στόλος ἀνεχώρησεν ἀπ' ἐδῶ τὸ γνωρίζετε ἀφοῦ τὸν ἔχετε αὐτοῦ.

— Εἰς τὸ Μεγάλο θέατρον ἐδόθη ἓν **Concert** ὑπὸ μιᾶς Ἀγγλίδος ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Εἰς αὐτὸ παρευρίσκετο ὁ διοικητὴς, στρατηγοὶ, ναύαρχοι καὶ ὅλη ἡ Ἀγγλικὴ καὶ Μαλτέζικη ἀριστοκρατία.

— Τὸ ἔξοχον εἰς τὴν παράστασιν αὐτὴν ἦσαν τὰ **Tableaux vivants** εἰς τὰ ὁποῖα ἔλαβον μέρος πολλαὶ καὶ πολλοὶ Ἄγγλοι καὶ Μαλτέζοι.

— Δὲν ἠξεύρω γιατὶ ὁ κόσμος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ κάμῃ κάτι τέτοιο.

— Ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ **Tableaux** παρίστανε βάζο ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου 4 δεσποινίδες διακρινόμεναι διὰ τὴν χάριν των εἶχαν λάβει πλαστικωτάτας ἀρχαϊκὰς στάσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἐζήλευον καὶ ἑλληνίδες... ἀρχαῖαι. Πλούσια **Costumes** καὶ διακόσμησις τῆς σκηνῆς καλλιτεχνικωτάτη.

— Ἡ μουσικὴ ἐγένετο μεταξὺ τῶν 6 **Tableaux**. Τέσσαρες Ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ ἔλαβον μέρος. Ὁ εἷς

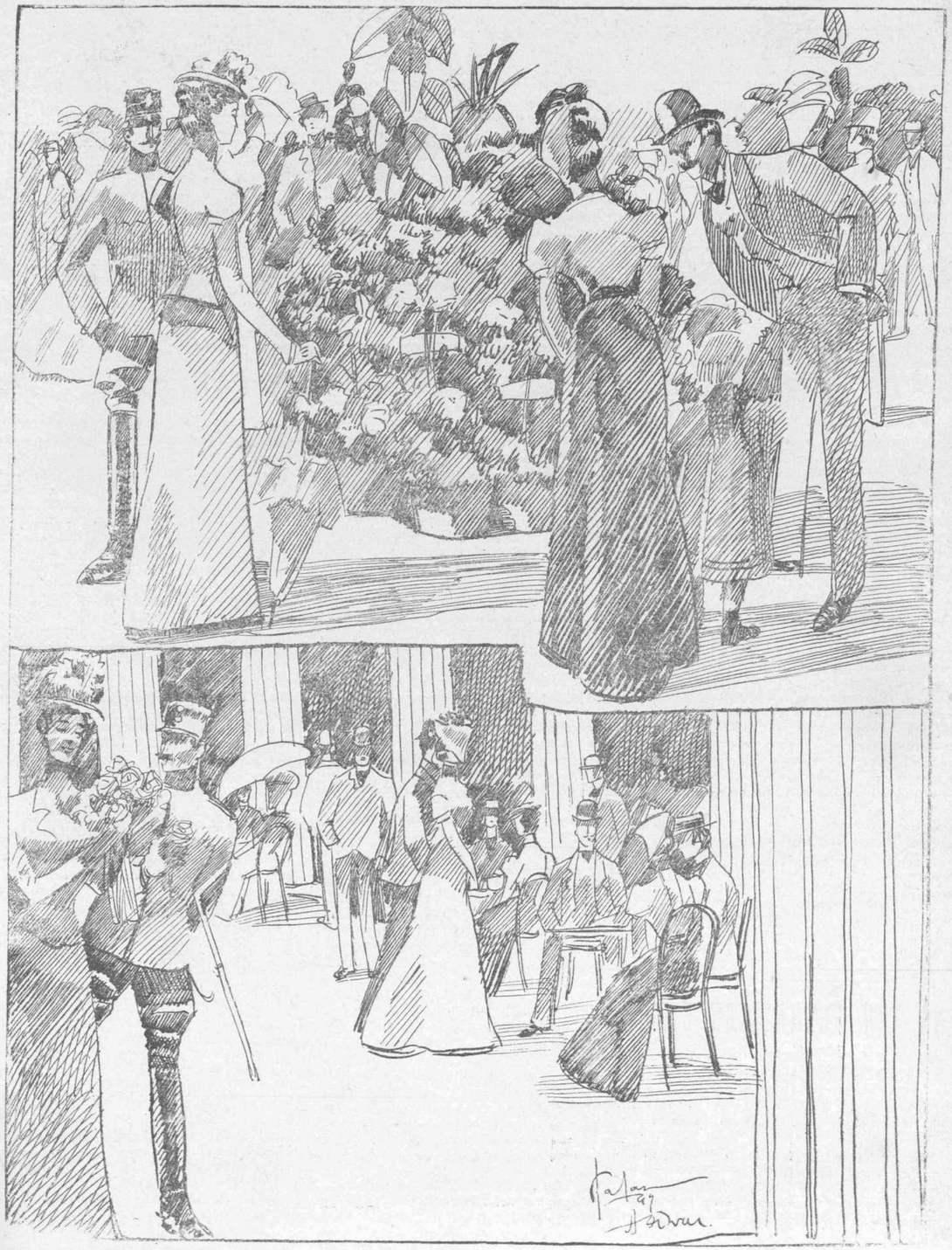

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΩΝ ΑΝΘΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ. *Σχεδιαγραφήματα ληφθέντα ἐκ τοῦ φυσικοῦ ὑπὸ Δ. Γαλάνη.*

ἀπήγγειλε, ὁ ἄλλος ἐτραγούδησε κάτι κωμικὰ ἀπ' ἐκεῖνα ποῦ τρελλαίνονται οἱ Ἄγγλοι, ὁ τρίτος μίαν νόστιμη Romance μὲ ἀναξίαν λόγου φωνὴν καὶ ὁ τέταρτος ἐχόρευσε ἕνα χορὸν «Serpantin» μὲ ἕνα φόρεμα φαρδὺ πολὺ ἐπίτηδες κιμωμένο δι' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὸν χορόν.

— Μία lanterne μὲ διάφορα χρώματα τοῦ ἔρριπτε συνεχῶς ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἀρκετὰ διασκεδαστικόν.

— Πολλαὶ κυρίαι καὶ δεσποινίδες ἔκαμαν μίαν μαντολινάταν ἀπὸ 20 τοὐλάχιστον μαντολίνα καὶ κιθάρες. Καὶ μία κόρη ἐτραγούδησε μὲ φωνὴν ἀρκετὰ δυνατήν....

(**Σημ. Κυριακάτικης.** Διατί δὲν ἀναφέρετε καὶ μίαν ἄλλην ἀηδονολαλοῦσα, ἀφοῦ γνωρίζομεν ὅτι καὶ ἐκείνη ἔλαβε μέρος καὶ κατεχειροκροτήθη ἐπανειλημμένως, ἐπανειλημμένως τραγουδήσασα τὴ ἐπιμόνῳ αἰτήσει τοῦ κοινοῦ ; Ἀπὸ μετριοφροσύνην ; Τὴν σεβόμεθα).

—Τὸ μελόδραμά μας ἐτελείωσε, ἀφοῦ ἔδωσαν τὰς εὐεργετικὰς των ἡ Primo καὶ ἡ Contralto. Εἶναι ἀπίστευτον τί παράδες ἐξοδεύει ἡ νεολαία γιὰ τὰς εὐεργετικάς. Καὶ πρέπει νὰ ξέρετε πῶς αἱ εὐεργετούμεναι ἦσαν τύποι σεμνότητας καὶ ἠθικῆς, συνοδευόμεναι ὑπὸ τῶν γονέων των.

— Ἀκοῦτε. Ὅλα τὰ θεωρεῖα ἦσαν στολισμένα μὲ χρυσοκέντητα Ἰνδικὰ ὑράσματα, μὲ μπουκέτα, μὲ ποιήματα ἀφιερωμένα εἰς αὐτὰς καὶ τυπωμένα εἰς ποικιλόχρωμα χαρτιά.

— Εἰς ἕκαστον θεωρεῖον καὶ ἀπὸ μία καλλιτεχνικὴ φωτογραφία τῶν εὐεργετουμένων ἐντὸς στεφάνων δάφνης τεχνητῆς. Εἰς τὴν εἴσοδον κάτω εἰς τοὺς τοίχους ὡραία Τουρκικὰ χαλία καὶ εἰς τὸ κέντρον μεγάλη φωτογραφία των.

— Ἂν προσθέσετε εἰς τὴν ἐκτάκτως καλλιτεχνικὴν διακόσμησιν τοῦ θεάτρου καὶ τὸ πολύχρωμον των φορεμάτων τῶν πολυπληθῶν κυριῶν θὰ φανταισθῆτε θέαμα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε εἶδον αἱ Ἀθῆναι.

— Ἀλλὰ καὶ ποτὲ δὲν ἤκουσαν τόσον ὡραῖα νὰ παίζεται ἡ Manon τοῦ Pucini καὶ ἡ Favorita

— Τώρα ἔχομεν δράμα μὲ Ἰταλικὸν θίασον διὰ 2 μῆνας. Μὲ πρόσωπα καλὰ, γυναῖκες εὔμορφαις καὶ χαριτωμέναις μὲ πολυτελεῖς ἐνδυμασίας.

— Παίζουν ἔργα παιζόμενα καὶ ἐν Ἑλλάδι. Καὶ τοῖ προεῖπα εἶναι πολὺ καλοὶ οἱ ἠθοποιοί, ἐν τούτοις εἰς ὀλίγα ὡρισμένα ρόλα τοὺς ὑπερτεροῦν οἱ ἰδικοί μας.

— Πῶς σᾶς ζηλεύω γιὰ τὸν καταπράσινο Ἀθηναϊκὸν Μάη σας ! Ἐδῶ πρασινάδα καὶ κήπους βλέπομεν μόνον εἰς τάς... εἰκόνας.

— Καὶ ἕνα σαρακοστιανὸ λησμονηθέν: Τὸ γάλα συνήθως οἱ κατσικάδες τὸ φωνάζουν «χαλίπ» ὀηλ. γάλα, τὴν σαρακοστὴν ὅμως τὸ φωνάζουν «ταλάμπιαι» ὀηλ. ἄσπρο. Ἴσως τότε γίνεται νηστήσιμο.

— Ὅ,τι εἶναι πολὺ περίεργον καὶ κωμικόν.—Θεέ μου συχώρεσέ με—εἶναι ἡ Μεγάλη Ἑβδομὰς ἐδῶ.

— Θὰ ἦναι ἡ ὡραιοτέρα μου ἀνταπόκρισις ἡ ὁποία θὰ κάμῃ μεγίστην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

— Θὰ τὴν ἔχετε μὲ τὸ πρῶτον ταχυδρομεῖον καὶ πολὺ πιθανὸν μὲ εἰκόνας. Χαίρετε.

Ρεβέκκα

ΑΝΑ ΤΟΝ ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ ΒΙΟΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΕΛΗΣ

Ὁ Γιάννης Βελῆς ἀπὸ τὰ μικρά του χρόνια ἦτο ὑπάλληλος.

Διορισθεὶς ἐν ἀρχῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τὴν περίπου ἀρτισύστατον, εἰργάζετο εἶτα ἐν τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ ὡς λογιστὴς β'. τάξεως.

Ἡ ἀπότομος αὕτη μετάπτωσις δὲν πρέπει νὰ σᾶς φανῇ παράδοξος οὐχὶ διότι πρόκειται περὶ ἑλληνος ὑπαλλήλου ὁ ὁποῖος συνήθως εἶνε ἱκανὸς διὰ πάντα κλάδον τῆς ὑπηρεσίας ἢ μᾶλλον ἀνίκανος δι' ὅλους, ἀλλὰ διότι ὁ Γιάννης Βελῆς κατὰ τὸ διάστημα ὀλιγομήνου ἀπὸ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας ἀποχωρήσεώς του προσληφθεὶς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν χρηματιστικοῦ ἱδρύματος ἐριλοτιμήθη ν' ἀποδῇ ὡς τάχιστα ἄριστος λογιστικός.

Ἐπὶ πόσα ἔτη εἰργάζετο εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον; Καὶ αὐτὸς δὲν ἐγίνωσκεν ἀκριβῶς. Ἐγίνωσκε μόνον ὅτι ἦτο πλέον συνταξιοῦχος ὡς ἐγίνωσκεν ὅτι εἶχεν εἰσέλθει νεανίας καὶ ὅτι εἶχεν ὑπερβῇ πλέον «τοῦ βίου τὴν μέσην ἡλικίαν» καὶ ἡ γνῶσις αὕτη ἐνύφαινεν ἰδιαιτάτην μελαγχολίαν εἰς τὸν μονότονον βίον του.

Εἰς τὸ καθηκόν του ὑπῆρξε πάντοτε ἀπερισπάστως προσηλωμένος. Εἰς τὴν ἐργασίαν του κατεδείχθη ὄντως πρότυπον ἱκανοῦ καὶ φιλοπόνου, ἰδίᾳ φιλοτίμου ὑπαλλήλου. Ὅταν διωρίσθη βεβηθὸς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, κάτοχος ἠδὴ τῆς γαλλικῆς, συνανισθανόμενος ὅτι ἡ τελεία ἐπιτέλεσις τοῦ καθήκοντός του ἀπαιτεῖ καὶ τὴν γνῶσιν τῆς γερμανικῆς, μέρος τῆς ἐπὶ τοσοῦτον γλίσχρου μισθοδοσίας του διέθεσε πρὸς τοῦτο, πληρώνων κατὰ μῆνα ἰδιαίτερον διδάσκαλον τῆς γλώσσης ταύτης. Ἐν τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ βραδύτερον κατεδείχθη ὁ πάντων ἴσως ἐργατικώτατος. Τοὐλάχιστον ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῆς ἐτησίου ἐργασίας αὐτὸς πάντοτε ἐφέρετο πρῶτος διὰ τὴν ἐξελεγξιν τῆς διαχειρίσεως πολλῶν τελωνείων ὁπότε ὑπῆρχον καὶ συνάδελφοί του ὧν ἡ ἐργασία ἀντιπροσωπεύετο δι' ἑνὸς μηδενικοῦ.

Δὶν μετέβαινεν ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἀλλ' ἀνεχώρει πάντοτε τελευταῖος. Σπανίως δὲ ἀπουσίαζεν. Ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς διέτριβεν ἐν τῷ γραφείῳ δὲν ἔπαυεν ἐργαζόμενος καὶ οἱ ἀριθμοὶ διεδέχοντο τοὺς ἀριθμοὺς, αἱ προσθέσεις τὰς προσθέσεις, οἱ πολλαπλασιασμοὶ τοὺς πολλαπλασιασμοὺς, ἀνιαρῶς, ἀτελευτήτως, ἐπ' ἄπειρον. Οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ αὐτὸν συνδιελέγοντο, ἠστεΐζοντο, ἀπουσίαζον, ἰδίᾳ δὲν εἰργάζοντο ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὑπηρεσίᾳ ἐν ᾗ ἀνέκαθεν εἰς ἐργάζεται διὰ δέκα. Ἐξω ἔβρεχεν ἢ ἠκτινοβόλει ὁ ἥλιος, ἔξω, ἐπὶ ἔτη μακρὰ, ἀτελεύτητα, ἀντιπαρήρχετο ὅλη μία ἡμέρα, ἄνθρωποι ἐμαντεύοντο πορευόμενοι ἐν τῇ ὁδῷ, ἀνὰ τὴν πόλιν πᾶσαν, ἄνθρωποι ἔχαιρον ἢ ἐλυποῦντο, ἐσπευδον πρός τι τέρμα, ἐκινοῦντο, ἔζων. Τὸ γραφεῖόν του ἐστραμμένον πρὸς δυσμὰς εἶχε τὰς προμεσημβρινὰς ὥρας παραδόξως ἀτόνους, ἀχρούς, χῆρας φωτὸς ἡλιακοῦ. Ἡ ἀορτὴ τοῦ φωτὸς ἐτελειτο κυρίως περὶ τὴν δύσιν ἐν τῷ γραφείῳ ἐκείνῳ τῷ πενιχρῷ, τῷ κατασκονισμένῳ, τῷ γέμοντι ἐγγράφων πεπαλαιωμένων, ὅπερ ἐπλήρου αἴρνης διὰ τῆς αἴγλης αὐτοῦ τῆς ὅλον μᾶλλον χλιδώσης, ὁ ἥλιος μεγαλόδωρος, σκορπῶν τὸ χρυσίον του ἐπὶ πάντα καὶ ἐπὶ πάντες. Ἐορτὴ τοῦ φωτὸς πλάνος πλὴν δελεαστικωτάτη, ἀλλὰ καὶ πόσῳ φεῦ! βραχεῖα ! Ὁ ἥλιος ταχέως ἔδυεν ὀπισθεν τοῦ ἐναντι ὑψηλοῦ τοίχου ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου ἔνθα ἐγειρετο τὸ κτίριον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ ἀντὶ τοῦ τέως αἰγκλήεντος πλούτου, φῶς ὀρφνὸν, ταρφὸν, προεχέετο αἴφνης ἐπὶ τὰ πρόσωπα. ἐπὶ τὰ πράγματα, ἐπὶ τοὺς λογισμούς. Καὶ ὁ Γιάννης Βελῆς ὡς ἐν τῷ ἀτόνῳ καὶ κρυῷ φωτὶ τῆς πρωΐας, ὡς ἐν τῇ τέως αἴγλῃ οὕτω καὶ ἐν τῷ σκιερῷ φωτὶ νῦν, ἐπὶ ἔτη μακρὰ ἔμενε διαρκῶς προσεπικύπτων ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ, ἀραβιέζων ἀριθμοὺς ἐπὶ ἀριθμῶν, προσθέσεις ἐπὶ προσθέσεων, ἐξελέγχων λογοδοσίας ἐπιμόνως, αὐστηρῶς, ἀτελευτήτως.

Ἡ μόνη του, μηχανικὴ ὅλως πλέον τέρψις ἦτο τὸ κάπνισμα, τὸ κάπνισμα ὅπερ ἔβαψε τέλος μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἄκραν τῶν δύο δακτύλων του ὑπομελάγχρουν, ἀπαραλλάκτως ὁμοιόχρωμον μὲ τὰς ἀδρὰς κηλίδας ἃς ἐν τῇ παρόδῳ τῶν χειμώνων προσηψεν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τοίχων τοῦ κτιρίου, ἐπ' αὐτῶν ἔτι τῶν μαρμαρίνων πλακῶν τῆς αὐλῆς ἡ βροχὴ ἀποπλύνουσα τοὺς ἐξωτερικοὺς σωλῆνας τῶν θερμαστρῶν.

Ἐπὶ πόσα ἔτη ἔζη καὶ εἰργάζετο οὕτω !

Καὶ ὅμως τὸν βίον οὐδέποτε βεβαίως εἶχεν ὀνειροπόλημα τοιοῦτον !

Ἂν οὐδεὶς ποτε νέος ὠνειροπόλησε νὰ διέλθῃ τὰς ἡλιοχαρεῖς ὥρας τοῦ βίου του πάσας ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων ἑνὸς γραφείου ἀλλὰ πολὺ ὀλιγώτερον οὗτος εἰς ὃν ἡ εἴρων τύχη ἐχάρισε τοσοῦτῳ λεπτὰ ἰδεώδη. Διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἡ διάνοια αὐτοῦ εἶχεν ἤδη ἀπλωθῆ ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς ἱστορίας πάσης, διὰ τῶν ἀναγνώσεών του εἶχε περιηγηθῆ τὸν πλανήτην πάντα κατόπιν τῶν περιπετειωδῶν καὶ μεγατόλμων βημάτων τοῦ Βάσκο δὲ Γάμα καὶ τοῦ Κολόμβου καὶ τοῦ Λιβιγκστῶνος καὶ τῶν τοῦ Βορείου Πόλου ἀτρομήτων ἐξερευνητῶν. Μετὰ τὸν Κουζὲν τὸν ἀλλόκοτον ἐραστὴν τῆς δύο αἰῶνας πρὸ αὐτοῦ βιωσάσης Madame de Lougueville. ἠράσθη οὗτος τῆς Madame Reeamier, τῆς ἀθῴας καὶ περικαλλοῦς, τῆς ἐγγάμου ἤτις ἐν τούτοις ἔθανε παρθένος. Ἔλξις ἰσχυρὰ ἀφ' ἑτέρου τὸν ἕλκυε πρὸς τὴν φύσιν, πρὸς τὰς ἐκδρομὰς τὰς μακρυνὰς, πρὸς τὰ ὁλόκληρα ἡμερονύκτια κατὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγκάζεταί τις νὰ ἐγκλεισθῇ ἐντὸς τεσσάρων τοίχων. Ἐξ ἴσου δὲ μὲ τὰ ὡραῖα βιβλία, ἠγάπα τ' ἄνθη καὶ ἀκριβῶς ἐνθυμοῦμαι ὅτι τὸν ἐγνώρισα παιδίον ἐγὼ ἔτι εἰς τοῦ Λεκάτη τὸν ἐκλεκτὸν κῆπον, πέραν ἐκεῖ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ὅπου ὁ ἐκ τῶν πρώτων οὗτος τῶν Ἀθηνῶν ἀνθοκόμος ἐκαλλιέργει τὰ πρῶτα ἐκλεκτὰ ρόδα, τὰ πρῶτα ἀλλόκοτα πελαργόνια. Καὶ ἡ ψυχή του ἡ ἀρτίως καλλιτεχνικὴ ἔσωζεν ἔτι ἄπειρον ἔρωτα πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὸ θέατρον. Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἦτο λογιστὴς β'. τάξεως περίπου ἐρ' ὅρου ζωῆς. Ἀνὴρ ὀξείας ἀντιλήψεως καὶ θετικότητος ὅσῳ καὶ ποιητικὸς ἐνόησεν εὐτυχῶς ἐγκαίρως ὅτι ὅταν ἡ τύχη δὲν θέλῃ ἡ ἱκανότης δὲν ἀρκεῖ. Ἐνόησεν ὅτι ἡ ζωὴ αὕτη δὲν εἶνε δι' ὅλους. Καὶ ὅτι ὅταν ἡ ἱκανότης δὲν ἀρκῇ ἀπαιτεῖται πολλὴ καὶ ἠκιστα εὐσυνείδητος «ἐπιτηδειότης». Ἀλλὰ τὴν «ἐπιτηδειότητα» ταύτην οὐδέποτε ἔστερξε. Τίμιος πρὸ παντὸς ἠθέλησε νὰ ζῇσῃ. Ἀσπίλος ἀπὸ πάσης ποταπότητος καὶ ἀπὸ πάσης κολακείας πρὸ παντὸς ἐνόησε νὰ παραμείνῃ. Ἐθυσίασεν οὗτω εἰς τὴν τιμιότητα πάντα αὐτοῦ τὰ ἰδεώδη. Ἐνεκαρτέρησε περίπου ἄνευ μελαγχολίας εἰς τὸν βίον τοῦ κατωτέρου ὑπαλλήλου. Ἔστερξε νὰ ζῇσῃ ὅλην του τὴν ζωὴν μὲ 180 δραχμὰς περίπου κατὰ μῆνα, ἀλλ' ἔσχεν οὗτω τὴν πεποίθησιν ὅτι οὐδέποτε ἔπραξέ τι παρὰ τὴν συνείδησίν του, παρὰ τὴν ἀξιοπρέπειάν του ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς ὑπαλλήλου. Ἦτο πολὺ εὔθυμος ; Βεβαίως ὄχι. Ἀλλ' οὔτε καὶ πολὺ μελαγχολικός. Λέγουν ὅτι ὀδυνηρὰ εἶνε κυρίως ἡ ὥρα καθ' ἣν λαμβάνεται ἡ πρὸς θυσίαν τινὰ ἀπόφασις. Αἱ μετέπειτα ὡραι εἶνε τοὐλάχιστον ἤρεμαι. Καὶ εἶνε περίπου εὐχάριστον ὅταν ἡ συνείδησις ἐπικροτῇ πληρέστατα τὴν θυσίαν. Ἔπειτα ὁ ἄνθρωπος συνειθίζει ἐπὶ τέλους εἰς ὅλα. Ὁ Γιάννης Βελῆς εἶχε νῦν ὁπωσδήποτε μὲ ὅλον τὸν ὑπαλληλικόν του βίον στιγμὰς ποιάς τινας τέρψεως. Κατ' οἶκον ἐκαλλιέργει πάντοτε ὀλίγα ἐκλεκτὰ φυτά. Ἐγγὺς τῆς χειρός του εὑρίσκετο πάντοτε ἐκλεκτόν τι βιβλίον. Ἐνίοτε, κατὰ τὰς Κυριακὰς ἢ κατὰ τὰς εὐαρίθμους ἄλλας ἑορτασίμους ἡμέρας, καθ' ἃς τὰ δημόσια γραφεῖα ἀργοῦσι τὸν παρέσυρεν εἰς τοὺς προσφιλεῖς του μακρινοὺς περιπάτους ἡ λεπτὴ ἐλξις τῆς ἀθηναϊκῆς φύσεως. Ἐνίοτε, πλὴν πράγματι ἀραιότατα, ἐν ἀμέμπτῳ περιβολῇ παρίστατο εἰς τὸ θέατρον Μπούκουρα. Πλὴν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὑπαλληλικῷ βίῳ εἶχεν ἐνίοτε στιγμὰς τέρψεως. Ἐτρύφα ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῇ ἐκτιμήσει δι' ἧς πάντες οἱ συνάδελφοί του τὸν περιέβαλλον. Ἂν δὲν συμμετεῖχε τῶν ἀτελευτήτων συνδιαλέξεων των, ἀλλ' ἡροᾶτο ἔστιν ὅτε αὐτῶν καὶ ἐπεισόδια ὄντως ἐνδιαφέροντα, ἰδίως δὲ χαρακτηριστικὰ ἐξειλίσσοντο οὕτω πολλάκις πρὸ τοῦ πνεύματός του. Ἐγέλασεν αἴρνης ὁλοψύχως τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἤκουσε πρὸ αὐτοῦ λεγόμενον ὅτι ὁ μακαρίτης Χαραλάμπης ὁ ἀπαράμιλλος οὗτος ἱεροφάντης τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ τῆς Ἑλλάδος κατελθὼν ποτὲ εἰς τὰ ὑπόγεια ὅπου τ' ἀρχεῖα καὶ ἰδὼν ἔγγραφα μαρτυροῦντα τὴν παχυλωτάτην ἀμάθειαν τῶν ἐν τοῖς ἄνω ὀρόφοις μεγαλοσχήμων ὑπαλλήλων ἐσήκωσε τὰ χέρια ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐμούντζωσεν ὀργίλως καὶ κατ' ἐπανάληψιν τὸ φάντασμα !

— «Ὁ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ !»

Ἐξόχου συλλήψεως καὶ δεινμονίας ἐκτελέσεως εἰκόνα τοῦ Γκλάξεμπρουκ παρέχομεν σήμερον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Κυριακάτικης» Τὴν εἰκόνα του ταύτην ὁ Γκλάξεμπρουκ ἐνεπνεύσθη ἔκ τινος ἀνεκδότου κυκλοφορούντος περὶ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος. Κατ' αὐτὸ ὁ αὐτοκράτωρ περιήρχετο μόνος νύκτα, προηγηθεῖσαν μεγάλης μάχης, τὰς προφυλακὰς τοῦ στρατοπέδου, ὁπότε παρά τινα σκηνὴν εὗρεν ἕνα τῶν σκοπῶν, ὅστις, κατάκοπος ἐκ τῶν μόχθων τῆς ἡμέρας, εἶχε καταλείψει τὸ ὅπλον του καὶ ἐκοιμᾶτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῶν χόρτων. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀντὶ νὰ τὸν ἐξυπνήσῃ, ἔλαβε τὸ ὅπλον τοῦ κοιμωμένου στρατιώτου καὶ ἠγρύπνησεν ὁ ἴδιος φυλάσσων ὡς σκοπός. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὁ στρατιώτης, ἐξυπνήσας τέλος, εἶδε κατάπληκτος τὸν αὐτοκράτορα φυλάσσοντα ἄγρυπνον εἰς τὴν θέσιν του. Τὸ ἀνέκδοτον προχωρεῖ ἀκόμη περαιτέρω. Κατ' αὐτὸ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ἔνοχον στρατιώτην νὰ φρονεύσῃ ὑπὸ ἐχθρικῆς σφαίρας κατὰ τὴν ἐπικειμένην μάχην ἀντὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς πολεμικὸν δικαστήριον καὶ τουφεκισθῇ ἀδόξως. Ἀλλ' ὁ στρατιώτης, ἐν τῇ προσπαθείᾳ του ὅπως εὕρῃ ἔνδοξον θάνατον, ἐπέδειξε τοιοῦτον ἡρωϊσμὸν, αἱ ὅ' ἐχθρικαὶ σφαῖραι ἀπέφυγον τόσον ἐπιμελῶς νὰ τὸν θίξουν, ὥστε, ἀντὶ νὰ τουφεκισθῇ, ἐπροβιβάσθη εἰς ἀξιωματικὸν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ναπολέοντος. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, κατὰ τὸ ἀνέκδοτον πάντοτε, ὑπῆρξεν εἷς τῶν μετέπειτα ἐνδόξων στρατηγῶν του. Ἡ ἀλήθεια τοῦ ἀνεκδότου αὐτοῦ δὲν εἶνε ἀπὸ τὰς μᾶλλον ἀναμφισβητήτους. Ἀδιάφορον ὅμως, ἡ ζωγραφικὴ ἐκέρδησεν ἐξ αὐτοῦ ἕν τῶν ὡραιοτέρων ἔργων της.

Ὁ βίος τοῦ γραφείου εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ μὴ τὸν πιέζῃ παραπολύ. Καὶ εἰργάζετο παντοτε. Ἐργάζετο καὶ ἐκάπνιζε καὶ αἱ ἄκραι τῶν δακτύλων του ἦσαν ὅλοεν ὑπομελαψότεραι, ὡς ὑπομελαψότεραι ὅλοεν ἦσαν αἱ πλάκες τῆς αὐλῆς.

Ἐκάπνιζε καὶ εἰργάζετο.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν τὸ γραφεῖον ἦτο περίπου ἔρημον εἰσῆλθε παλαιὸς φίλος του, ὁ Νόλλερ, τελώνης τοῦ ὁποίου ἐξηλέγχοντο ἀπό τινος οἱ λογαριασμοί.

— Βρὲ, ἀδελφὲ, τοῦ λέγει οὗτος, ἔξω εἶνε Θεοῦ χαρά. Ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ δὲν βλέπεις πῶς κανένας ἄλλος δὲν ἐργάζεται ; Σὺ θὰ φτειάσῃς τὸ ρωμαϊκό !

— Καϋμένε Νόλλερ, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Γιάννης. Ἠξεύρεις ὅτι τέτοια φιλοδοξία δὲν ἔχω, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἄλλως τε δὲν ἔχω καμμία φιλοδοξία. Αὐτὴν ὅμως τὴν μικρὰν θέσιν τὴν ὁποίαν ἔχω καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν ἐζήτησα νὰ ὑπάγω παραπάνω ἐπιτηδες διὰ νὰ μὴ ἔχω νὰ φοβοῦμαι μεγάλους ἀντιζήλους, ἐννοῶ νὰ τὴν κρατήσω.

Καὶ εἶμαι βέβαιος ἐπὶ τέλους πῶς θὰ τὴν κρατήσω, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐργάζομαι ὅσῳ κανεὶς ἄλλος, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐργάζομαι ὅσῳ δέκα ἄλλοι. Πράγματι ποῖος ὑπουργὸς καὶ ἐν Ἑλλάδι ἔτι θὰ εἶχε τὴν ὑπερτάτην ἀυνειδησίαν νὰ μὲ παύσῃ ; Ἐγὼ ἐδῶ μέσα θὰ πεθάνω. . . .

Ἔλεγε ταῦτα καὶ ἐφαίνετο πλέον ἢ πεπεισμένος. Ἀλλ' ὡμίλει μετ' ἰδιαιτάτης μελαγχολίας καθήσον ἀνελογίζετο ἴσως τὴν στιγμὴν ἐκείνην πόσα τῷ ἐστοίχιζεν ἔτι ἡ ἀπόκτησις, ἡ διατήρησις τῆς πεποιθήσεως ταύτης. Ὡμίλει ἀναλογιζόμενος ἤρεμον καὶ ἀσφαλὲς τὸ μέλλον, ἀλλὰ μὲ τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐντὸς τῶν τεσσάρων ἐκείνων τοίχων ἐν οἷς παρήκμασεν ὡς μάταιον βότανον ἡ νεότης του....

Ἀλλ' εἰ καὶ μελαγχολῶν, ἤρεμος ὅμως ἦτο.

Μετ' οὐ πολὺ διωρίσθη νέος διευθυντὴς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Ἠγάπα ἀρά γε ὑπεράγαν οὗτος τὰς ποταπὰς κολακείας καὶ διέθεσεν αὐτὸν δυσμενὴς ἢ πᾶν ἄλλο ἢ χαμερπὴς στάσις τοῦ Γιάννη Βελῆ; Ἡ ἁπλῶς ἐδέησε ν' ἀνοιχθῇ θέσις πρὸς ἐξοικονόμησιν εὐνοουμένου τινός, μέλλοντος ν' αὐξήσῃ τὰς τάξεις τῶν κηφήνων ;

— Δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ νέου διευθυντοῦ, δέκα πέντε μᾶλις ἡμέρας ἀπὸ τῆς μετὰ τοῦ Νόλλερ συνδιαλέξεώς του ὁ Γιάννης Βελῆς ἐπαύετο

Δὲν ἀνησύχησεν ἐν τούτοις πολύ. Ἀπέδωσεν εἰς παρεξήγησίν τινα, εἰς τὶς οἶδε ποῖον λάθος τὴν παῦσίν του. Ἐν τι μόνον τὸν δυσηρέστει· θὰ ἠναγκάζετο ὅπως ἐπανορθώσῃ τὸ λάθος, νὰ διακόψῃ τὸν ἥρεμον βίον του, νὰ προβῇ εἰς τινα διαβήματα, νὰ ἐνεργήσῃ ὁπωσδήποτε, νὰ ζῇ τὸν ὑπουργόν.

Ἦτο ἀνάγκη ἐν τούτοις. Ἐζήτησεν ὅθεν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργόν.

Ἦτο οὗτος ἕλλην ἐκ τῶν οἰκονομικῶς ἀνεξαρτητοτάτων, μετεώρου ρωτεβόλου ἐν τῷ στερεώματι τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὃν ἡ παραβολικὴ ὅλως τροχιὰ του ἤγαγε πρὸς ὥραν ἐν τῷ κόσμῳ τῆς πολιτικῆς. Ἄσχημος καὶ βραχύσωμος ὅσον ὀλίγον, εὐφυὴς ὅσον ἴσως οὐδείς.

Ἰδοὺ ἤδη ὁ Γιάννης Βελῆς ἐν τῇ ὑπουργικῇ αἰθούσῃ ἐν ᾗ ὁ ὑπουργὸς συνδιαλέγεται μετὰ περισσοῦ ἐνδιαφέροντος μετὰ παρακαθημένου ἀνδρὸς ὅστις στρέφει τὰ νῶτα πρὸς τὸν παυθέντα ὑπάλληλον. Ὁ ὑπουργὸς χωρὶς νὰ στραφῇ ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τούτου, τῷ ὑπέδειξε κάθισμα ἐκ τῶν ἀπωτάτων.

Ὁ Γιάννης Βελῆς ἐκ τῆς θέσεώς του εἶχε προσηλώσει ἐπὶ μακρὸν πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ὑπουργοῦ του, τὴν ὄψιν τὴν παράδοξον, τὴν μεγαλόφθαλμον, ὄψιν γλαυκὸς καὶ ὄψιν γραός καὶ ὄψιν δαίμονος χθονίου. Ἡ ὄψις αὕτη ἦτο ἀλλοκότως χαίρουσα. Χαίρουσα ἐπὶ χαρᾷ μελετωμένῃ, ἀσφαλῶς προσεχεῖ λίαν. Καὶ ἡ χαρὰ αὕτη παρέφερεν ὡς φαίνεται τὸν ὅλως παροδικὸν κοινοβουλευτικὸν ἄνδρα. Ἡ φωνή του δὲν συνεκρατεῖτο πλέον. Ὡμίλει ὅλως ὑψηλοφώνως.

Καὶ ὁ Γιάννης Βελῆς ἀκούει ἤδη τὰ πάντα καὶ μαντεύει τὰ πρότερον λεχθέντα. Τὴν ἐσπέραν εἰς τὸ Νέον Φάληρον εἶνε ἡ εὐεργετικὴ τῆς ἰταλίδος ὑψιφώνου, τῆς ἰταλίδος ὑψιφώνου τῆς περικαλλοῦς ὅσῳ καὶ καλλικελάδου, τῆς ἰδίᾳ εὐμανοῦς !

Καὶ ὁ ὑπουργὸς συζητεῖ διὰ τὰς ἀνθοδέσμας, διὰ τὰ ἀνθοφόρα κάνιστρα, διὰ τὰ ζεύγη τῶν περιστερῶν τὰ ὁποῖα ἐκ μέρους αὐτοῦ θὰ προσέφερεν ὁ μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενος. Καὶ ἡ συζήτησις ἐξακολουθεῖ ἐπὶ μακρὸν καὶ ἡ χαρὰ αὐξάνει, εἰς ἀγαλλίασιν πλέον ἐκσπᾷ. Τέλος τὰ πάντα ἐκανονίσθησαν· ἡ ἰταλὶς ἀοιδὸς θὰ ἔχῃ λαμπρὰν τὴν εὐεργετικήν της.

Ὁ ὑπουργὸς στρέφεται ἤδη πρὸς τὸν Βελῆν ὁ ὁποῖος ἐγείρεται καὶ ὑποκλίνεται καὶ προχωρεῖ.

— Κύριε Βελῆ τί ἐπιθυμεῖτε ;

— Θὰ ἐπεθύμουν, κύριε ὑπουργὲ, νὰ ἐμάνθανον διατί μ' ἐπαύσατε.

— Διατί σᾶς ἔπαυσα ;

Καὶ ὁ ὑπουργὸς δὲν σκέπτεται ἐπὶ πολὺ δὲν ἐνδοιάζει τὸ παράπαν. Ἀλλὰ μετὰ τοῦ κύρους μεθ' οὗ ἐξαγγέλλονται ἀλήθειαι αὐταπόδεικτοι, μετὰ τῆς πεποιθήσεως μεθ' ἧς προβάλλονται ἰσχυρισμοὶ ἀδιάσειστοι, βραδέως, φυσικώτατα, εἰρωνικώτατα :

Ἀπλούστατον, φίλε μου. Σᾶς ἔπαυσα διότι δὲν εἰργάζεσθε.

ΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Ἡ καρακάξα καὶ ὁ Ἀρχιμήδης.—Τὰ κόκκαλα τοῦ σκύλου καὶ ἡ διαίρεσις διὰ τοῦ 3.

Ἐπρόκειτο εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον περὶ τοῦ

ζητήματος ἐὰν τὰ ζῷα ἔχουν ἰδέαν ἀριθμητικῆς καὶ ἀνεφέραμεν τὸ πείραμα τοῦ Audubot.

Εἷς Ρῶσσος ἰατρός, ὁ δόκτωρ Τιμόφιεφ, ἐπανέλαβε μὲ περισσοτέραν ὑπομονὴν τὰ πειράματα τοῦ Audubon ἐπὶ παντὸς εἴδους πτηνῶν καὶ ζῴων. Ἐκ τούτων συνήγαγεν ὅτι, ἐξ ὅλων τῶν πτηνῶν, ἡ καρακάξα ἔχει τὸ μαθηματικώτερον κεφάλι, εἶνε δηλ. οὕτως εἰπεῖν ὁ Ἀρχιμήδης τῶν πτερωτῶν κατοίκων τῆς ἀτμοσφαίρας. Καὶ κατορθώνει ἡ χαριτόβρυτος καρακάξα νὰ μετρᾷ χωρὶς λάθος μέχρι τοῦ 10, ὑπερβάλλουσα τοιουτοτρόπως ὁλοκλήρους ἀνθρωπίνους φυλὰς τῆς Πολυνησίας αἱ ὁποῖαι εἶνε κατωτέρας δυνάμεως εἰς τὴν λογιστικήν. Ἀλλ' ἰδίως ἐνδιαφέρουσαι εἶνε αἱ παρατηρήσεις τοῦ Ρώσσου ἰατροῦ ἐπὶ τοῦ σκύλου του.

Εἶχεν οὗτος τὴν περίεργον συνήθειαν νὰ παραχώνῃ τὰ κόκκαλα ποῦ τοῦ ἔδιδαν, ὄχι ὅλα μαζύ, ὅπως κάμνουν οἱ ὁμόφυλοί του, ἀλλὰ εἰς χωριστὰς κρύπτας.

Καὶ ὅτε μίαν ἡμέραν ὁ ἰατρὸς τὸν ἐφιλοδώρησε μὲ 26 χονδρὰ κόκκαλα, ἐκεῖνος τὰ ἔκρυψεν εἰς 26 διαφόρους θέσεις. Τὴν ἑπομένην δὲν τοῦ ἔδωκαν τροφήν· τὸ ζῶον κατέφυγε τότε εἰς τὸ κελάρι του καὶ ἐξέθαψε κατ' ἀρχὰς δέκα κόκκαλα, τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ἐσταμάτησε κατόπιν, ὡσὰν νὰ ἐλογάριαζε πόση ρεζέρβα τοῦ ἀπομένει καὶ ἐπανέλαβε μετὰ τοῦτο τὴν ἐργασίαν του. Τὴν φορὰν αὐτήν, ἐξήγαγεν ἐννέα κόκκαλα καὶ, μετά τινα στιγμὴν σκέψεως, ἓξ ἀκόμη. Ἀφοῦ τὰ ἐρροκάνισεν ὅλα, ἐξηπλώθη καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἀλλ' ἔξαφνα, τινάσσεται ἀποτόμως, τρέχει εἰς τὸν κῆπον καὶ ἐπανέρχεται φέρων τὸν εἰκοστὸν ἕκτον καὶ τελευταῖον.

Ὁ Τιμόφιεφ συνεπέρανεν ἐκ τούτου ὅτι ὁ ἀριθμὸς 26 ἦτο ὑπέρτερος τῶν λογιστικῶν δυνάμεων τοῦ ζῴου καὶ διὰ τοῦτο διῄρεσεν αὐτὸν εἰς τρία μέρη, λογαριάζων καθὲν ἐξ αὐτῶν χωριστά· καὶ παρὰ τὴν προφύλαξιν ὅμως ταύτην ὑπέτεσεν εἰς λάθος μιᾶς μονάδος, τὸ ὁποῖον μετὰ ὥριμον σκέψιν ἀνεῦρε καὶ ἀνεσκεύασεν. Τὸ ἀληθὸς εἶνε ὅτι τὸ συμπέρασμα τοῦτο εἶνε ὀλίγον τολμηρόν, διότι ὁ σκύλος ἔχει μνήμην καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς ὀσφρήσεως θὰ εἰμποροῦσε πολὺ ὡραῖα νὰ ἐκθάψῃ τὰ κόκκαλα μέχρι τοῦ τελευταίου. Τὸ πείραμα δὲν εἶνε λοιπὸν τόσον πειστικὸν ὅσον ἐφάνη εἰς τὸν Τιμόφιεφ, εἶνε οὐχ' ἧττον ἀξιοσημείωτον.

* * *

Πέρνουν οἱ γάτοι ἀπὸ Μαθηματικά ;— Ἄλογο ὡς εἶδος λογιστὴς τοῦ κυρίου του.—Οἱ κτύποι τοῦ ὡρολογίου καὶ τὸ πρόγευμα.

Ὁ γάτος φαίνεται πολὺ ἀδύνατος εἰς τὰ μαθηματικά. Οὔτε τὸν σκύλον εἰμπορεῖ νὰ ρθάσῃ, οὔτε τὴν καρακάξαν τοὐλάχιστον. Προτοῦ νὰ δώσῃ εἰς τὸν γάτον του, ὁ Τιμόφιεφ, τὸ εὐνοούμενον πλεμόνι, τὸ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ρύγχος του καὶ τὸ ἀπέσυρε κατόπιν, ἔκαμνε δὲ τοῦτο πεντάκις. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ζῶον συνείθισε νὰ μένῃ ἀπαθὲς εἰς τὰς πέντε πρώτας προσφορὰς καὶ μόνον εἰς τὴν ἕκτην ἥρπαζε τὸ προσφερόμενον. Ὁ ἰατρὸς ἐπανελάμβανε τὸ πείραμα ἐπὶ δύο ἑβδομάδας καὶ ὁ γάτος οὐδ' ἅπαξ ἠπατήθη. Ὅταν ὅμως ἐδοκίμασε νὰ αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπατηλῶν προσφορῶν, ὁ γάτος τὰ ἔχασε πλέον καὶ ἤρχισε ν' ἁρπάζῃ τὸ διδόμενον ἀπὸ τὴν δευτέραν ἢ τρίτην φοράν.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μετρήσῃ πέραν τοῦ 6, διότι καὶ ἂν εἰμποροῦσε, θὰ τοῦ ἦτο πολὺ δύσκολον, ἀφοῦ εἶχε συνειθίσῃ νὰ δέχεται εἰς τὴν ἕκτην προσφορὰν, νὰ μάθῃ νὰ περιμένῃ τὴν ὀγδόην ἢ τὴν δεκάτην.

Μὲ τὰ ἄλογα, αἱ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος εἶνε ἀκόμη περιεργότεραι. Εἰς ἓν χωρίον ὁ Τιμόφιεφ παρετήρησεν ὅτι τὸ ἄλογο ἑνὸς χωρικοῦ εἶχεν ἀποκτήσῃ τὴν συνήθειαν ὅταν ὥργωνε νὰ κάμνει ἄλτ. ὅταν ἐτελείωνεν ἀνὰ εἴκοσιν αὔλακας. Καὶ τὰς ἐμετροῦσε τόσον ἀκριβῶς ὥστε ὁ κύριός του ἐλογάριαζεν αὐτὰς ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταθμῶν τοῦ ἀλόγου του. Ἔκαμνε δηλ. τὸ ζῷον χρέη λογιστοῦ τοῦ ἀνθρώπου κυρίου του.

Εἰς ἄλλο χωρίον ὁ αὐτὸς ἰατρὸς εἶδεν ἄλλον ἵππον, ὅστις ἐμετροῦσε τὰ χιλιόμετρα ἀπὸ τοὺς πασσάλους ποῦ εἶνε στημένοι εἰς τὸ τέλος ἑκάστου χιλιομέτρου κατὰ μῆκος τῶν ἐπαρχιακῶν ὁδῶν, καὶ ἐσταμάτα πάντοτε μετὰ τὰ 25 χιλιόμετρα διὰ νὰ τοῦ δώσουν τροφήν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΡΩΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΛΥΣΙΣ

Οὐδεμία ὀρθὴ λύσις ἀπεστάλη τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Κυριακάτικης» προταθέντος ὑπὸ τοῦ Παπα-Λοχίου τῶν Καλαβρύτων γρίφου. Πᾶσαι αἱ σταλεῖσαι λύσεις ἦσαν ἐσφαλμέναι. Παραθέτομεν λοιπὸν αὐτὸν καὶ πάλιν ἴσως τὴν φορὰν αὐτὴν οἱ ἀναγνῶσται τῆς Κυριακάτικης φανοῦν εὐτυχέστεροι. Ἐὰν καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν δὲν μᾶς ἀποσταλῇ ὀρθὴ λυσις. τότε τὸ βραβεῖον— τὸ μυθιστόρημα τοῦ κ. Δασίου «Γιὰ τὴν Πατρίδα»— ἀνήκει αὐτοδικαίως εἰς τὸν ἴδιον προτείναντα τὸν γρῖφον Παπα-Λοχίαν, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ ἀναγνῶσται τῆς Κυριακάτικης εὑρῆκαν ἀληθῶς τὸν σουγιᾶ μὲ τὸ λουρί.

φεῖν
ΩΣ οὗ Γῆ h μὲ ἄρθρον οὐδετέρου φεῖν ΩΣ φεῖν
φεῖν

ΤΑ ΝΕΑ ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ